

1.3

DUURZAAM WIJKCONTRACT 'ZINNEKE'

BIOGRAFIE VAN EEN BUURT

SEPTEMBER 2014

INHOUDSTAFEL

1. ANALYSE

1.1. THEMATISCHE ANALYSE

- 1.1.1 LIGGING VAN DE WIJK
- 1.1.2 GESCHIEDENIS & ARCHEOLOGIE
- 1.1.3 STADSVERNIEUWING
- 1.1.4 HUISVESTING
- 1.1.5 GRONDINNAME
- 1.1.6 LEEFOMGEVING
- 1.1.7 BEVOLKING
- 1.1.8 TEWERKSTELLING
- 1.1.9 SOCIAALECONOMISCHE INFRASTRUCTUUR
- 1.1.10 MOBILITEIT
- 1.1.11 LEEFMILIEU & GEZONDHEID
- 1.1.12 SOCIAAL KLIMAAT

1.2. BESTAANDE STUDIES

- 1.2.1 OVERZICHT
- 1.2.2 BRUSSEL 2040 'DRIE VISIES VOOR EEN METROPOOL'
- 1.2.3 HET KANAAL PLAN A. CHEMETOFF
- 1.2.4 GIDSPLAN VOOR STADSVERNIEUWING 2013
- 1.2.5 OPERATIONEEL RICHTSCHEMA DUURZAME STADSVERNIEUWING KUREGEM
- 1.2.6 MASTERPLAN MOLENBEEK KANAAL
- 1.2.7 ORIENTATIESCHEMA VAN DE NINOOFSEPOORT
- 1.2.8 DUURZAAM WIJKCONTRACT PASSER

1.3. BIOGRAFIE VAN EEN BUURT

2. PRIORITEITEN

3.1 REVITALISATIEPROGRAMMA

3.2 STREEFBEELD

Commune de Molenbeek-Saint-Jean

Dienst gesubsidieerde projecten
Graaf van Vlaanderenstraat 20 - 1080 Bruxelles
Projectleider : Vincent Degrunne
Tel: 0032 (0) 2 412 36 22
Email: vdegrune@molenbeek.irisnet.be
Medewerkers: Ellen Jacobs, Sarah Bouvier,
Christelle Vanhulle

COLOFON

Deze bundel werd opgemaakt door

PTArchitecten BVBA

Barthélémylaan 13 - 1000 Brussel
Zwart Paardstraat 15 - 1080 Brussel
T +32 2 290 50 55
BE 890 086 549
info@ptarchitecten.be
www.ptarchitecten.be

Ir. Architect - stedenbouwkundige Tine Van Herck
tine@ptarchitecten.be
> projectleider
Ir. Architect Peter Casier
> co-projectleider

Architect Ine Maenhout - medewerker
Ir. Architect Morgane Degand - medewerker
Architect Vanessa Mertens - medewerker
Lucie Sleenckx - Ondersteuning

Welk *droombeeld* hebben we voor de wijk?

REIZENDE MAQUETTE

Om de dromen en wensen te verzamelen van de omwonenden werd met een reizende maquette rondgegaan. Daarbij werden passanten gevraagd om met vlaggetjes in verschillende kleuren aan te duiden :

1. zwakke plekken / ergernissen
2. troeven / leuke plekken
3. ideeën

Hieronder een kort verslag:

Place de la Duchesse ;

's Morgens vroeg zijn ouders en kinderen gehaast om naar school te gaan, hoewel de kinderen erg nieuwsgierig komen kijken naar de maquette om dan meteen weer te verdwijnen. Na een ringende schoolbel, wordt het plein plots heel rustig .. **hier en daar passeert iemand, die eigenlijk liefst naar de bus- of tramhalte wil doorlopen**, of net weer naar huis, of naar de dokter, ... Eventjes komt een oude man zijn dagelijkse sport doen op de nieuwste toestellen, en weer weg is hij. Een beetje verderop staan politieagenten een oogje in het zeil te houden op de drukke baan, dus grijpen wij de kans om ook hen even aan te spreken. Uiteindelijk komen enkele commercianten uit de buurt een praatje doen, of meer bepaald hun beklag over de vernieuwing van het plein dat zij ervaren als één grote flop.

Rue Heyvaert ;

Overdag is het er druk, op elke hoek van de straat staan mensen een praatje te doen. Niet bepaald gezellig met al dat zwerfvuil rondom. Opvallend is wel dat er een mannelijke bevolking overheerst, door de vele garages in de straat. Het is echter ook **voelbaar dat hier twee clans bestaan**, bij wijze van spreken, **inwoners versus handelaars**. De laatsten zijn veeltalig en niet geïnteresseerd in onze maquette, maar vragen zich wel af wat wij hier staan te doen. Zodra zij verstaan dat het gaat over een participatie voor een betere wijk, zijn ze weg. De eersten daarentegen, vergezellen ons van begin tot eind, net alsof zij willen verzekeren dat er geen negatieve input komt van de andere kant. Zij denken luidop en intensief mee, zij streven kei hard naar een betere toekomst.

Marché Rue I. Teirlinck ;

Druk druk druk. Naar verluid, de goedkoopste markt van heel Brussel. Behulpzame marktkramers die ons een tafel en onderdak bieden wanneer het regent, of in het Arabische vertalen waar dit allemaal om draait. Mensen komen en gaan, met veel zakken in de handen staren ze kort naar de maquette, maar willen niet per se een woordje uitleg horen. Sommige **bewoners zijn wel degelijk op de hoogte van de reizende maquette**,

Place de Liverpool ;

Een rustige plek, weinig passage, en een café met leeg terras. Nochtans zou je denken dat, omwille van de brug die over het kanaal de ene oever met de andere verbindt, meer volk gebruik zou maken van deze route. Het weer zit ook niet mee, waardoor de meesten sneller doorlopen naar huis of een garage verderop. Een vrolijke buurman slaat wel een praatje met ons. Dan komen twee kinderen, broer en zus, verwonderd naar de maquette kijken. **Onze aanwezigheid maakt hen gelukkig en vragen ons daarom of zij hulp kunnen bieden, zolang we hier staan**. Enthousiast lopen zij naar bekende buurtbewoners en vriendjes toe, spreken hen aan in het Frans of Arabisch, en moedigen aan om deel te nemen. Een fijne samenwerking! Tenslotte komen nog twee andere, oude buurtbewoners vertellen over hun woonwijk.

Espace Pierron ;

Veel kinderen, vooral kleintjes. Hier en daar een groepje pubers, en enkele mama's die een oog in het zeil houden vanaf de banken op de rand van het plein. Ook deze kinderen zijn erg nieuwsgierig. **Ze hebben veel, heel veel te vertellen**. Voornamelijk over wat zij graag anders willen in deze speelruimte. Ook over de Brunfaut toren en de omgeving doen ze hun beklag, maar over de **kanaalzone** zelf valt er weinig te zeggen, **daar komen zij amper**. Naar het einde toe roepen enkele mama's ons nog naar hen toe, en vertellen uitbundig over hun ervaringen ...

**« Moi j'ai des rêves pour tout Bruxelles, mais ce n'est pas à moi de dire.
Si vous êtes dans un processus de participation, je suis le moins bien placé pour ceci.
Parce qu'on dira, encore de la politique. (...) Le plus grand rêve ? J'ai beaucoup de rêves.
On va refaire complètement la zone du canal, un lieu de vie pour les Bruxellois.
Et, on le fera ! On va créer une structure que ne s'occupera que de la zone du canal. »**

Rudi Vervoort, huidige Minister-President van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering.

« Ni une plaine de jeux pour les enfants, ni un parking alors qu'il en manque, donc en fait ils n'ont rien fait dutout pour améliorer cette place. », aldus een jonge vader.

« Ceci n'est pas ce que l'on nous avait promis. Regardez le projet comme il est présenté sur internet ! », volgens enkele ontevreden handelaars / café uitbaters.

- veiligheidsagenten 's morgens aan de schoolpoort
- onveilige speelruimte voor kleinste kinderen
- gebrek aan kleur op het publieke (school)plein
- gebrek aan vuilnisbakken; weinig properheid
- meer parkeerplaats voor fietsers én fietspaden nodig (de Villo! halte is al een goede start)
- verlichting 's avonds voor meer veiligheid
- verkeerslichten werken niet zoals het hoort (soms lang wachten én dus gevaarlijk voor kinderen)
- teveel eenrichtingsverkeer; ellenlange files en/of ommetoeren (petitie voor de Prinsesstraat ging reeds van start)
- verduidelijkende verkeersborden, want regelmatig chaos
- camions en bestelwagens verbieden in de smalle zijstraten (laadruimte limiteren zodat zichtbaarheid en doortocht optimaal blijven)
- nieuwe inrichting weinig aantrekkelijk voor horeca en kleinhandel (bestaande handel verdwijnt, verliest klanten; terrassen kunnen plaatsen!)
- gebrek aan parking voor druk autoverkeer; moeilijk om plaats te vinden (nu 300 plaatsen minder, mensen betalen wel bewonerskaart)
- 1000 € / boule (152 in totaal)

« Magnifique, 50 ans que j'habite ici et je suis très content. Les enfants peuvent rejouer au foot ! En plus maintenant il y a un arrêt de bus juste devant l'école. », vertelt een oude Libanese inwoner.

- + dit is slechts een eerste fase, tweede regionale fase zou nog volgen!
- + positieve verandering; kritiek zou enkel van de handelaars komen (aanwezige (3) sporttoestellen zijn een pluspunt)
- + renovatie Belle Vue is een boost voor de wijk
- + waterrecreatie op het kanaal is ook welkom
- + voetgangersbrug werkt goed (ondanks de trapjes)

« Ici on est vraiment étouffé. Tout le nouveau est vers le canal, rien ne s'arrange dans la Rue Heyvaert. Le canal forme une vraie frontière avec le reste de Molenbeek. Cela fait une dizaine d'années que j'essaie de changer quelque chose. Il faut investir aussi de ce côté-ci ! », vertelt een geëngageerde Marokkaanse buurtbewoonster.

- gebrek aan apothekers en (huis)artsen
- gebrek aan veilig fietspad; fietsen op straat
- straat vol zwerfvuil; blijft week lang liggen (één enkele straatveger is te weinig)
- oude gebouwen met instortingsgevaar (zoals nr. 187 eerste verdiep te huur staat)
- veel lege verdiepen, enkel gelijkvloers interesseert
- grote camions verbieden in de straat (zo ook autohandel wegdrijven)
- geen enkel verkeerslicht aanwezig
- meer camera's, meer veiligheid, meer properheid
- verticale paaltjes ipv. horizontale baren (zitten vermijden)
- nood aan publieke recreatie voor kinderen

« Je suis conscient du phénomène, qu'on se trouve en plein centre-ville. Mais pourquoi aller là-bas, alors qu'il n'y a pas d'avantages pour nous. Moins de pollution ? Ça c'est des détails ! Nous on cherche de l'argent, qui nous donnera de l'argent alors ? Ils n'ont même pas d'argent. On est tous des propriétaires, qu'est-ce que vous nous proposé ? (...) Je suis éventuellement intéressé à revendre l'espace dans la rue Liverpool, mais pas celle de la Rue Heyvaert. »

...

« Il m'ont fait voir de toutes les couleurs. J'ai présenté un projet à la commune, ça fait un an et demi que je travaille sur cela et tout est en ordre, mais le dossier est bloqué pour des raisons politiques. C'était pour faire des appartements, un centre de bureaux et de commerces. Je ne parle pas de garage, il n'y a pas que des garages qui font vivre. C'est un autre projet qui n'a rien à voir. Les boulangeries et boucheries, ça ne m'intéresse pas, alors il faut habiter dans un autre quartier pour ça. »,

een man al jarenlang woonachtig in Molenbeek en eigenaar van verschillende panden.

« Ik wil hier minder dieven. Een tijdje geleden is ook mijn man aangevallen. Wij wonen hier al sinds '65, maar nu durft hij niet meer buiten de komen en moet ik álles doen. », aldus een oude dame.

« Eerst heb ik 7 jaren in Kuregem gewoond, maar daar verschenen plots veel Afrikanen en werd vlak voor mijn deur aan drugshandel gedaan. Nu woon ik sinds 3 jaren in Molenbeek, slechts een kilometer verderop, en het is hier veel beter. Mooi, maar erg vuil. Wel opvallend hoe traag alles gaat, in tien jaar tijd is er precies nog niets gebeurd. », vertelt een Nederlandse, jonge moeder.

- geld voor kasseien ipv. geld voor glijbaan en schommels (plein Hertogin van Brant is pure geldverspilling)
- gebrek aan speeltuinen, veilig en bewaakt (niets voor kinderen in de (school)buurt)
- meer groen ruimte in de buurt, met zitbanken
- bankautomaten ! bestaande liggen veel te ver (Ch. de Ninove / Ch. de Gand)
- werkgelegenheid voor de jeugd; zwartwerkers wegdrijven
- gevaarlijke buurt; nood aan meer veiligheid
- onaanvaardbaar vuile buurt; gebrek aan vuilnisbelten (geen orde, geen properheid, geen respect)
- mooi wijk creëren ? portemonnee openen !
- traliewerk langs kanaal is gevaarlijk; te laag en gespreid (gevaarlijk tov. jonge kinderen)

« Il faut que la ville revienne vers la verdure. L'implantation de projets dans la ville est important ; la dynamique doit se structurer à travers des évènements et activités contemporaines dans des espaces où les gens jeunes et moins jeunes peuvent s'exprimer. Une dimension festive dans l'espace public. », Mohamed , architect van opleiding

- + goedkoopste markt van de hele stad
- + grote menigte komt wekelijks inkopen doen
- + mix van multiculturaliteit

« Tout va bien ici. » Radia, een buurtbewoonster

« Quand notre mère nous demande de jouer dehors, on ne sait pas vraiment où aller. Ici, sur la place de Liverpool c'est dangereux pour nous, parce que ce canal n'est pas assez sécurisé et en plus on a déjà perdu quelques balles dans l'eau. On aimerait avoir un petit espace pour nous, les enfants. Donc ce que vous faites, c'est super ! On est très content de vous voir. »,

vertellen broer en zus Doughmani en Hamza.

« Il faudrait entourer cette place, car avec les voitures qui passent et l'eau à proximité, c'est trop dangereux pour les petits. Ce serait bien d'encadrer, pour plus de sécurité, et de laisser juste un passage pour les piétons. », aldus een bezorgde moeder.

- 's nachts slechte zichtbaarheid, vanaf de brug (ongevallen omwille van de nieuwe banken en barrières)
- houten banken slecht afgewerkt; splinters in de handen
- gebrek aan verkeerslicht om over te steken (tussen mobiele brug en publieke ruimte)
- groene ruimte is meer dan welkom
- weinig passage over het plein
- teveel auto's langsheen het plein
- gebrek aan fietsen (zoals Villo! station)
- onveilige ruimte voor spelende kinderen
- gebrek aan speeltuigen voor kinderen
- niets om te schuilen bij regenweer
- zwerfvuil; weinig ophaling / vuilnisbelten in Molenbeek (voorstel om rooster te leggen op vuilbak: sorteren, "l'été arrive; qui dit mouche, dit microbes")
- bendevoering; tgv. de nabije autohandel
- overvolle stoepen; gevaarlijk en onaangenaam (autoverkopers hangen rond)
- nu doodlopende straat; chaos voor auto's
- onveiligheid in de groene driehoek verderop; hangjongeren (inwoners durven bij valavond niet meer te passeren)
- moeilijk om parking dichtbij te vinden

« Le vendredi, samedi, dimanche il y a une congestion automobile le long du quai vers le marché, ça c'est moins gai. Sinon pour le reste la place elle est bien faite, beaucoup de gens viennent s'installer. Quoique ce n'est pas encore du cent pour cent car elle n'est pas encore à l'image du projet 3D qu'on retrouve sur internet, c'est loin d'être ça, mais bon. », bevestigt een inwoner sinds '84.

- + alle nodige basisfuncties in de nabijheid
- + breed wandelpad voor zwakke weggebruiker
- + privé garages op het plein worden onbruikbaar
- + vraag naar meer controle en sancties ivm. Autohandel (veel interesse en vragen over het RORO project)

« Je viens sans enfants au parc maintenant. Avec le tram, le bus et les voitures à la sortie du parc, c'est devenu trop dangereux. En plus par rapport à avant, pas grand-chose n'a changé. Il n'y a pas de balançoires, rien. (...) Les enfants ne trouvent tellement rien à faire dans ce parc, qu'il font du n'importe-quoi. », vertelt een bezorgde moeder.

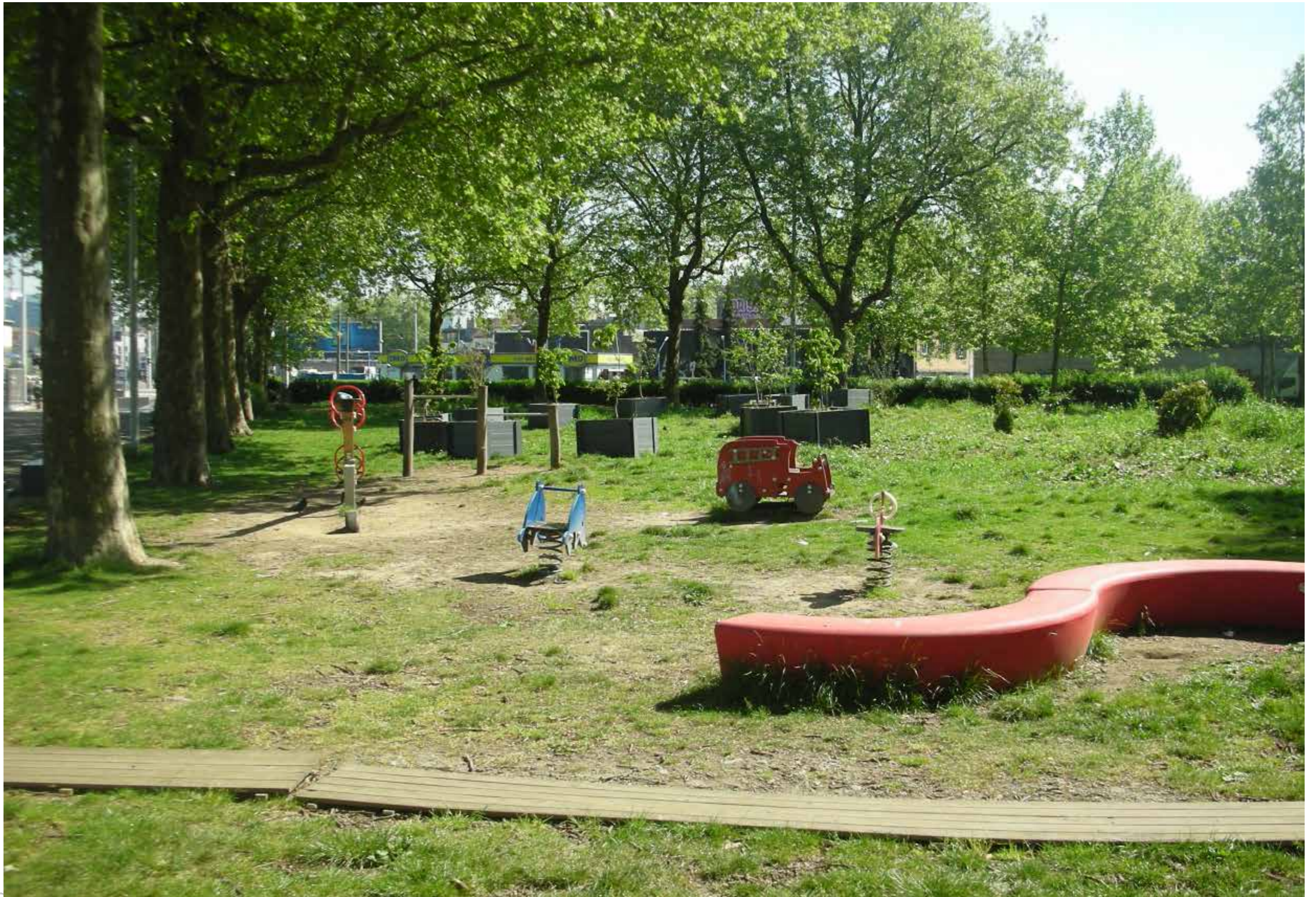
« Tout ce que je veux, c'est un vrai terrain de foot ici tout près.
Le canal ne m'intéresse pas. », vraagt een jonge ket uit de wijk.

- weinig veilig voor voetganger die park verlaat
- vraag naar een bewaker voor spelende kinderen
- meer speeltuigen voor grotere kinderen (Park Bonnevie is mooi voorbeeld)
- vraag naar zwembad, klimmuur, fietspark
- liever meer (synthetisch) groen ipv. verharding
- comfortabelere banken voor ouderen (rugsteun)
- geen overdekte speelruimte in de winter
- vuiligheid; teveel rotzooi, te weinig opruim
- jeugd werk bieden en park laten kuisen
- vandalisme; open park dag in dag uit
- veel daklozen in de buurt; angstaanjagend
- gebrek aan fietsroutes in de wijk
- breder voetpad langs het kanaal (nu hoogtevrees, want het water ligt diep)
- het vuile water opnieuw proper maken (om er terug in te kunnen zwemmen)
- gebrek aan parkje voor huisdieren (behoeften)
- Brunfaut : regelmatig lift kapot, kakkerlakken, leegstand

« Un stand temporaire qui vend des glaces ou des hotdogs par exemple, ici dans le parc, à partir de 18h .. ce serait vraiment bien ! », bedenkt een vrolijke meid zich.

- + multifunctioneel gebruik van het aanwezige meubilair
- + wekelijks activiteiten georganiseerd op het speelplein (tennis-, pingpong-, voetbaltoernooien voor kinderen)

PICNIC THE STREETS 2013

ZON. 15 SEPTEMBER 12U. NINOOFSE POORT
DIM. 15 SEPTEMBRE 12h. PORTE DE NINOVE

PICNIC THE STREETS

bron : www.brusselnieuws.be "Picnic the Streets aan Ninoofsepoort",
interview door Christophe Degreef

Voorbije zomer werd opnieuw een **GROTE PICKNICK** georganiseerd, vorig jaar voor het eerst op de Anspachlaan na een oproep van filosoof **Philippe Van Parijs**, maar deze keer aan de Ninoofsepoort; De organisatoren van het **EETPROTEST** vinden dat de (verkeers-)situatie op de grens van Brussel-Stad, St-Jans-Molenbeek en Anderlecht welletjes is geweest. Ook de vele buurtbewoners zijn dat **stuk braakliggend terrein beu**. Deze actie van het collectief is een breed **BURGERPLATFORM** van mensen die verandering willen ...

« **De aangekondigde heraanleg van de Ninoofsepoort gaat traag en er zijn nog te veel onzekerheden. Burgerprotest is dus nodig.** »,
aldus David Leyssens.

Naast het **gebrek aan vooruitgang**, hekelt David alsook de **wildgroei aan ideeën** over de Ninoofsepoort; Enerzijds wordt er geopteerd voor (sociale) woningen, en een woon-toren. Anderzijds is er in de aanpalende Heyvaertwijk een dringende oplossing nodig voor de **autohandel**. Daarnaast is er nog het plan om hier een museum onder te brengen. Tenslotte is er de belangrijke vraag naar de bouwheer Beliris toe om een **gevaarlijke verkeerssituatie** voor de **ZWAKKE WEGGEBRUIKER** en stadsbewoner en op te lossen.

«**Er zullen keuzes moeten gemaakt worden.**»

BRU + PIERRE-ANDRÉ ITIN

bron : www.bruplus.irisnet.be "Opmerkelijke mensen"
interview door Véronique Kirsbaum

Duizendpoot van Molenbeek 2014, Culturele Metropool.

Duizendpoot van Molenbeek 2014, Culturele Metropool. Dit groots event wordt tweejaarlijks gesteund door de Federatie Wallonië-Brussel & de Franse Gemeenschapscommissie, en zet **de culturele vitaliteit van een stad of gemeente** in de kijker. Reeds sinds 2013 was Pierre-André Itin in de weer met voorbereidingen en de organisatie van deze eenmalige Molenbeekse editie. Een uitdagende opdracht.

Voor de geëngageerde coördinator van activiteiten, én consultant van VisitBrussels, is het belangrijk om eerst de buurtbewoners van St-Jans-Molenbeek te ontmoeten. Het project stelt een verrassend programma voor met een mix van evenementen benadrukt de heersende cultuur en samenleving; Een evenement waar alles uit gehaald wordt, waar **bepaalde middelen leiden tot creativiteit om het bestaande zichtbaar te maken**. Elk project moet een maatschappelijk aspect hebben, een duurzaam denkproces op gang brengen en verenigingen samenbrengen. Hij zoekt **toenadering tussen alle mensen**, verenigingen, schepenen en de doelstellingen van het event.

« We creëren geen 'ding' voor de gelegenheid.

**We brengen naar voren wat al bestaat ;
rijkdom, openheid, veelzijdigheid
en de uitgestoken hand van de gemeente.
Het is een huzarenstukje om al die energie
te kanaliseren en te organiseren ! »**

Pierre-André is iemand die **gruwelt van grenzen** en streeft naar een transversale visie of een "helikopterzicht". Hij ontwikkelde door de jaren heen inzicht in een publiek van consumenten en communicatie in teamverband, maar steeds als een vrij man. Een mooi voorbeeld van een actieve wereldburger die instaat voor **collectiviteit en coöperatie**.

BRU + JEAN-PAUL PÜTZ

bron : www.bruplus.irisnet.be "Opmerkelijke mensen"
interview door Véronique Kirsbaum

Nelson Canal dankt alles aan zijn admiraal.

Jean-Paul Pütz, een man die rotsvast gelooft dat lelijkheid rijmt met chaos en dat schoonheid synoniem staat voor veiligheid. Energiek en gepassioneerd door architectuur en stedenbouw, tovert hij de voormalige brouwerij Belle-Vue in St-Jans-Molenbeek om tot een eerste hotel met zicht op het kanaal. Hij streeft naar een **heropleving van de buurt** en de Kanaalzone.

« Overal ter wereld zijn de rivieren en waterstromen het hart van de stad, maar hier is het kanaal compleet verwaarloosd. »

Met grote trots kijkt hij naar de grootschalige bouwwerken; Een droom die werkelijkheid wordt in 2009. Het wordt snel duidelijk dat de **kwaliteit van het gebouw** uit 1913 groot genoeg is om te kiezen voor een renovatie, én daarnaast krijgt het ook een plaats op de monumenten lijst. Deze enthousiaste projectontwikkelaar overwoog, **in een wijk met veel mogelijkheden**, enkele concepten als woningen, gemengde activiteiten, een hotel ... maar die laatste optie krijgt uiteindelijk de overhand, in samenwerking met de Duitse groep Meininger.

« We richten ons op jonge stedelingen. Dit is niet alleen een investering vanuit commercieel oogpunt of een ingreep om erfgoed te bewaren. We creëren werkgelegenheid en drukte rond het hotel, waardoor we ertoe bijdragen dat de hele wijk een ander gezicht krijgt. »

Er werd **ervoor gekozen om het ruwe karakter van het patrimonium met de karakteristieke fabrieksschoorsteen te behouden** en te herbestemmen. Net alsof de geur van de krieken er nog hangt ! Daarnaast zijn de mouterij en de bijgebouwen overgenomen door de Gemeente voor hotelcentrum Belle-Vue. Een esplanade, die het geheel verbindt met de stad ..

ERGENS ONDERWEG

Binnen de perimeter is er tot vandaag nog geen **school** operationeel, maar bij verschillende scholen rond de perimeter leeft een grote **bezorgdheid** naar de **VERKEERSVEILIGHEID** in de wijk. De kinderen van de school de **Klimpaal** werkte dit schooljaar rond het onderweg zijn in de omgeving van de lagere school.

De kinderen gingen tijdens de week van de vervoering de **meest gebruikte routes** onderzoeken op **SPEELBAARHEID**, in samenwerking met **Yota!**, en brachten dit in kaart met **Lomap**.

De **kinderen** werkten verder op het thema **onderweg** met een aantal **kunstenaars** en tonen dit **proces** onder de vorm van een **SCHOOLSPEKTAKEL** op 22 februari 2014. De ideeën die naar voor kwamen uit de Lomap-wandeling en ontmoeting met de kunstenaars, werden voor **Kanal Play Ground** in een aanvraag gegoten. Tijdens de week van de vervoering 2015 zullen een aantal spel-elementen voor de **open ruimte**, door de kinderen bedacht worden en gerealiseerd; zoals een **voelmuur**, **lijnenspel**, **hangmatten** en **genietrugzakken** voor **rustplekjes** ...

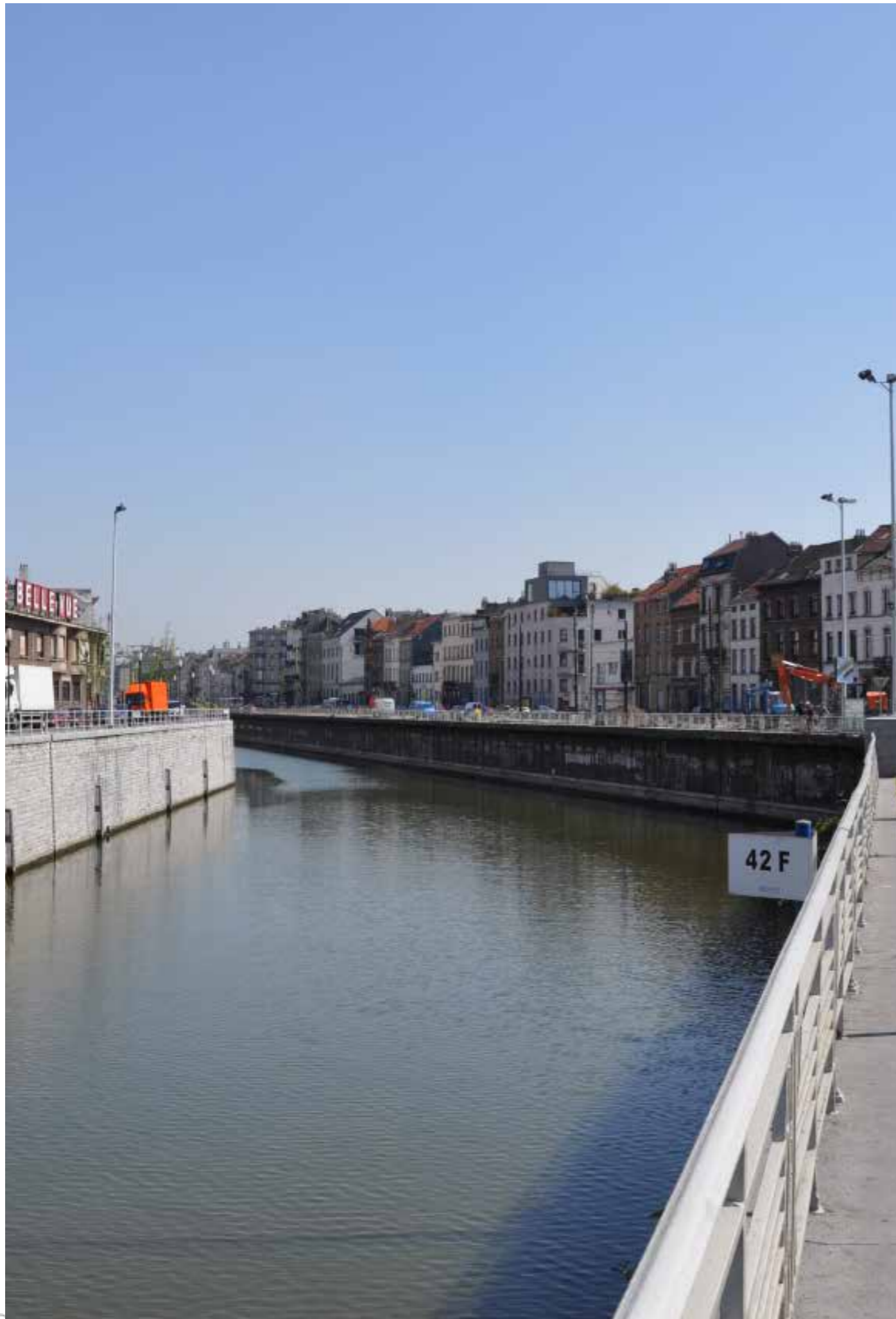
DVD

Info per act :

- **DE SKAAJLAAJN** (dat zijn die mannekes tussen elk onderdeel)
Danja en **Sander** zijn met de kinderen in molenbeek gaan bouwen, zij zien zich als de nieuwe stadbouwers die meer **kleur brengen** en **vrolijkheid** :
  - **doolhoven met plastic tussen palen en bomen ; kijken hoe mensen dan lopen**
  - **de stad overtekenen op de plastic**
  - **nieuwe beelden met planken bouwen in de buurt**
- **SMEERLAPPERIJPLEIN**
Geert heeft samen met de kinderen bedacht dat schoonheid de beste manier is om de **vuiligheid** te bestrijden :
  - **fantaseren dat in die vuilhopen mannetjes wonen die genieten van vuil op straat**
  - **luide geluiden in de buurt via de rommel die ze vinden, omzetten in stadsgeluiden**
- **CHIQU STEEG**
Alec is rommel gaan verzamelen met de kinderen, zij maakten vervolgens muziek :
  - **marsmuziek ; mensen die marcheren in de stad, pendelaars die enkel door onze wijk passeren, maar ze niet zien**
- **LEVENDE LIJVENLAAN**
Seppe (ultima vez) vertrok vanuit de **trajecten** die mensen belopen in de stad, maar dan vooral ter hoogte van de sluis van St-Jans-Molenbeek
- **PONT D'AMOUR**
Dat is **Lieve** die vindt dat er meer **feestjes** moeten zijn.
- **HORRORESTEENWEG**
Olivier fantaseerde op een beeldende manier met de kinderen over scenario's die er achter de vele **straatgevels** gebeurt.
- **SCHOONBEELDENPARK**
Seppe zocht met de kinderen naar nieuwe **standbeelden** in onze wijk, geïnspireerd op hoe de mensen er rondlopen.
- **SIMPELE DUIVENPLEIN**
De belangrijkste inwoners in de wijk zijn **duiven**, naast mensen. Voor volwassenen zijn ze erg vervelend, maar heerlijk voor kinderen om ze weg te jagen.
- **SCHUUN STROET**
De straat van de school ligt op het traject van de **straatvegers** om naar hun depot te gaan, we zien ze regelmatig in rijtjes passeren voor of na hun werk :
  - **onderzoek naar een fijnere manier om de straten te vegen**
- **AVENUE DE LA VALISE**
An (endewolf) onderzocht met de kinderen waarom mensen **onderweg** zijn ..
- **COOLE GANG**
Aan de metro staan vaak **hangjongeren**. Wat doen ze daar? Wat is cool zijn?
- **ZONNEKEPARADE**
Wat als we nu eens onderweg zijn op een andere manier?
Wat als het nu elke dag **Zinnekeparade** was !

JOURNAL HEYVAERT

bron : Krant Heyvaert in het kader van het Wijkcontract Sluis Sint-Lazarus, interviews door SuperCity, Barbara Roosen & Ana Beja da Costa

“ Dit was in wezen een industriële wijk, maar met de opkomst van wegtransport verloor het kanaal aan belang. Vrachtwagens vervoerden sneller en goedkoper. Het merendeel van de industrie vertrok uit de wijk en zo geraakte ze opnieuw verlaten. EIND JAREN ZESTIG BEGON DE HANDEL IN TWEEDE-HANDSWAGENS VOOR DE EXPORT. Al deze huizen in de Heyvaertstraat lagen met de rug naar de Kleine Zenne. Ze beschikten over achterhuizen die oorspronkelijk als werkplaatsen dienden en aangepast werden tot auto-opslagplaatsen. ”
Arthur, een gepassioneerde buurtbewoner sinds '61.

“ De burens waren een beetje verrast dat een Nederlandstalig koppel hier een huis had gekocht. We zijn hier komen wonen omdat het hier goedkoper is dan in andere delen van Brussel. Bovendien is het maar zeven minuten lopen van hier tot aan de beurs. ANDERE REDEN IS DAT DE BUURT ALLEEN MAAR KAN VERBETEREN. Misschien wordt ze in enkele jaren zelfs populair en wil iedereen hier komen wonen. ”, Sigrid & Steven, ouders van drie jonge kinderen.

“ Toen ik hier kwam wonen, woonden hier rechtover burens van dezelfde afkomst. Op een dag kwamen we elkaar toevallig tegen in de winkel en het klikte meteen. We vierden Kerst en Nieuwjaar samen. Ze zijn drie jaar gebleven en nadien vertrokken. Ik had ook goede contacten met een andere buur. Hij was blond en van Albanese origine. We keken televisie, lachten, aten samen. MAAR OOK HIJ IS VERTROKKEN. VRAAG ME NIET WAAROM. Het lijkt wel of ze ons allemaal achterlaten in deze wijk. ”, Jean-Luc (Rwanda), een sociale opvoeder.

“ Brussel is een intense stad, zeker de wijk die wij uitgekozen hebben om te leven, St-Jans-Molenbeek. DE MENSEN DIE HIER WONEN HEBBEN HUN EIGEN ACTIVITEITEN. ZOALS WIJ. Ze creëren hier hun leefwereld en bedrijvigheid, vaak buiten, en ze zijn dus zichtbaar aanwezig in de wijk. Ze kopen, verkopen, zitten samen, praten, negotiëren. Ze laten spullen achter op straat, die dan weer door anderen worden opgepikt enz. Heel wat elementen hiervan inspireren in ons beroep. ”, Judith & Felix, zij journaliste en muzikante, hij kunstenaar en fotograaf.

“ Ik hou van mijn wijk zoals iedereen van zijn wijk kan houden. Soms zijn er dingen, kleine en grote, autoverkoopers enz. Ik hou daar wel van. Misschien dat mensen, die liever alleen zijn, hier niets moeten van weten. NIET IEDEREEN HOUDT VAN VEEL RUMOER, VAN VEEL KOMEN EN GAAN. Maar mij stoort dat niet, ik voel me er beter door. ”, Hélène (Kameroen), buurtbewoonster sinds kort.

De Heyvaertwijk, een eiland.

Aan de sluisen van de **NINOOFSE POORT**, ten zuidwesten van de **Brusselse vijfhoek**, lag twee eeuwen geleden een gebied van velden en weilanden, met de **KLEINE ZENNE** als **natuurlijke grens** tussen **Molenbeek** en **Anderlecht**. In dit gebied ontstond de Heyvaertwijk.

De aanleg van het **KANAAL CHARLEROI-BRUSSEL** in 1832, ten noorden van de Kleine Zenne, deed een soort schiereiland ontstaan. Dat eiland groeide uit tot een industriegebied met grote **loodsen** en statige **herenhuizen**, doorheen het gebied bleef de Kleine Zenne stromen. Met de komst van de **slachthuizen** van Anderlecht in 1890 kwamen er **groothandelaars** en **aanverwante producten** bij en werd het eiland **snel volledig volgebouwd**. Pas na 1930 wordt de Kleine Zenne overweld, maar de wijk functioneert nog steeds als een eilandje. De Heyvaertwijk die zo ontstaat, is vandaag bekend om haar **autohandel** en vormt een **bijzonder apart** gebiedje in Sint-Jans-Molenbeek. De zware **industrie** verdween geleidelijk aan vanaf de jaren '50, de **vleeshandel** in de jaren '80. Vanaf eind jaren '70 worden **lege panden opgevuld** door autohandelaars en wordt de wijk tot hoe we ze nu kennen, **een buurt met meer auto's dan mensen**.

“ In Libanon was er tijdens de oorlog geen openbaar vervoer, zelfs een taxi nemen was gevaarlijk. De mensen begonnen tweedehandswagens te kopen in Europa. (...) Ik kreeg toen het idee om de wagens te laten inschepen in Antwerpen. Ons bedrijf heeft beroepen van A tot Z. We hebben onze eigen vrachtwagens om de auto's naar de Heyvaert te brengen. We hebben een hotel, een residentie met 24 studio's gebouwd met alle comfort voor onze klanten. We bieden hen een kamer aan, een ontbijt. WE HEBBEN EEN ECHT CENTRUM ROND TWEDEHANDSWAGENS GECREËERD. ”, Pierre, exporteur sinds '78.

FOTO KANAL

bron : Boek "Images and Realiteiten" van Foto Kanal 2010-2012,
tekst door Sarah Thompson

UNDER PRESSURE ; PORTE DE FLANDRE

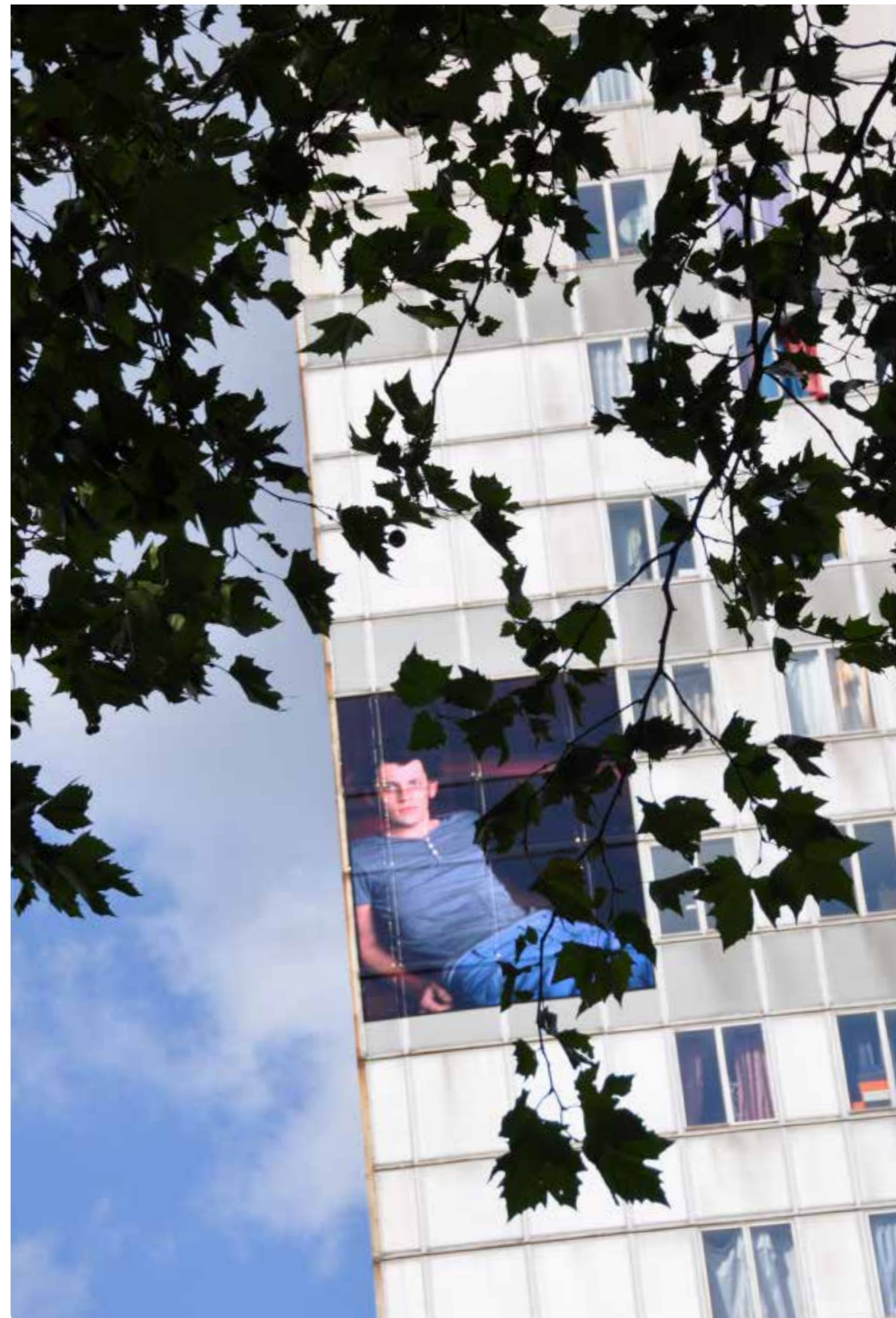
« Denk twee keer na voor je als Afrikaans of Marokkaans gezin in Molenbeek komt wonen. Van de vier gezinnen die onlangs in de straat kwamen wonen, is per gezin 1 kind in aanraking gekomen met het gerecht. Ik heb het gevoel dat hier een **ongeschreven wet** geldt. Een periode doorbrengen in de gevangenis of het politiecommissariaat is precies een **rite de passage** die je **erkenning** als buurtbewoner garandeert.

Een Afrikaans vader gaf het na vijf maanden op. Hij liet zijn renovatiewerken achter zich en zei de straat vaarwel. Hij vreesde dat zijn opvoeding niet zou kunnen concurreren met de **invloed** van de **verloederde wijk**. Marokkaanse gezinnen waarvan de kinderen niet continu **vertier zoeken** op straat, worden als ongewoon, anders of abnormaal beschouwd. Bij uitstek het recept voor pesterijen. Sommige kinderen die in het weekend naar de Arabische les gaan, worden onderweg uitgescholden en uitgelachen. Ik vrees dat de **peer pressure** hier volop woekert.

Je moet als **nieuwkomer** beseffen dat je met je gezin sterk in je schoenen moet staan om **niet meegezogen** te worden. Het vraagt veel van tienjarigen die nieuw zijn in hun klas, in hun school en 's avonds ook in de buurt, die niets liever willen dan vriendjes maken. Goed nieuws is dat dankzij GOMB en **masse nieuwkomers** en jonge gezinnen in Molenbeek zijn komen wonen. Een gevolg hiervan : de Nederlandstalige lagere school waar ik als kind meer Frans sprak dan iets anders, waar de leerkrachten vermoedelijk moegestreden waren, is na de ingreep van een groep Nederlandstalige ouders een school waar **leren** en **leren leren** opnieuw centraal staan.

Verhuizen ontmoedigen is niet mijn bedoeling, maar het blijft een feit dat er in het verleden een te grote **hoop onruststokers ongestraft** bleef. Dit maakt het voor de gezinnen van nu natuurlijk niet makkelijk om te **strijden tegen het onkruid** dat **ongestoord** jarenlang kon woekeren. »

SARAH THOMPSON

BRONVERMELDING

Reizende maquette

> interviews door PTA i.s.m. de Gemeentedienst Gesubsidieerde Projecten

BRU+ Pierre-André Itin

> <http://www.bruplus.irisnet.be/> "Opmerkelijke mensen"
> http://visitbrussels.be/bitc/BE_nl/minisite_molenbeek2014.do
Mommaertsstraat 4, 1080 Brussel.
> interview door Véronique Kirsbaum

BRU+ Jean-Paul Pütz

> <http://www.bruplus.irisnet.be/> "Opmerkelijke mensen"
> <http://www.meininger-hotels.com/nl/hotels/brussel/>
Henegouwenkaai 33, 1080 Brussel.
> interview door Véronique Kirsbaum

PicNic the Streets

> <http://www.brusselnieuws.be/> "Picnic Streets aan Ninoofsepoort"
> <http://www.brusselblogt.be/tag/ninoofsepoort>
> interview door Christophe Degreef

Ergens Onderweg

> <http://www.klimpaal.be/>
Paalstraat 61, 1080 Brussel.
> <http://www.lomap.be/>
> Brede School Historisch Molenbeek (D'Broej vzw)
> Picasa Webalbum van Lieve Bostone "Spektakel ergens onderweg"
i.s.m. Els Lenaerts

Journal Heyvaert

> Krant Heyvaert in opdracht van het College van Burgemeester en Schepenen
> Redactie en interviews door SuperCity, Barbara Roosen & Ana Beja da Costa

Foto Kanal 2010/2012

> <http://www.platformkanal.be/FotoKanal>
> Boek Images and Realiteiten van Foto Kanal 2010-2012 (p.122)
ism. Sarah Thompson

PT ARCHITECTEN BVBA

ARCHITECTURE | URBAN DESIGN & PLANNING

Zwart Paardstraat 15 Rue du Cheval Noir
1080 Brussel | Bruxelles

Boulevard Barthélémylaan 13
1000 Brussel | Bruxelles

tel | fax +32 2 290 50 55
BE.890.086.549
info@ptarchitecten.be
www.ptarchitecten.be

